

УДК: 376. 011. 33 – 056. 26. : 617. 751. 6

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ

Людмила ВАВИНА, Інститут спеціальної педагогіки НАПН України, м. Київ, Україна,
vavinal@mail.ru

У статті науково обґрунтовано вибір основних засобів реалізації в практиці дошкільної освіти змісту навчання дітей із порушеннями зору, подано рекомендації щодо використання ефективних технологій корекційного навчання.

Ключові слова: зміст освіти, засоби реалізації, технології навчання, методи і прийоми корекції.

Людмила ВАВИНА, Институт специальной педагогики НАПН Украины, г. Киев, Украина
**КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ К РЕАЛИЗАЦИИ СОДЕРЖАНИЯ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ДЕТЕЙ
С НАРУШЕНИЯМИ ЗРЕНИЯ**

В статье научно обоснован выбор основных средств реализации в практике дошкольного образования содержания обучения детей с нарушениями зрения, представлено рекомендации относительно использования эффективных технологий коррекционного обучения.

Ключевые слова: содержание образования, средства реализации, технологии обучения, методы и приёмы коррекции.

Liudmyla VAVINA, Institute of Special Pedagogy NAPS of Ukraine, Kyiv, Ukraine
**CONCEPTUAL APPROACHES TO THE REALIZATION OF PRESCHOOL EDUCATION FOR CHILDREN WITH
VISUAL IMPAIRMENTS**

An important step in research is to develop his concept. In the article the relevance of scientific methods of implementation in practice of the content of preschool education for children with low vision, reveals the scientific principles of intensification of psycho-pedagogical and remedial compensatory effects on the cognitive development of children, correctional orientation technology, methods and techniques of teaching.

Particular attention is given to the modern understanding of the compensatory-corrective nature of the educational process in preschool education link. Details Revealed general requirements for the reinforcement of compensatory remedial effects on children with visual impairments, among which are called forward planning, differentiation and individualization of learning technologies, selective focus content and methods, consistency and integrity of their applications and others.

Also reveals the basic components of content and instructional techniques correction that is recommended for use by scientists in the development of scientific and methodological support of the content of preschool education for children with visual impairments in the practice of pre-school education.

Keywords: the content of education, means of implementation, technology training, methods and techniques of correction.

Розроблені науково-педагогічні засади реформування в Україні змісту загальної освіти дітей із порушеннями зору та його реалізація на практиці актуалізували чимало проблем подальшого удосконалення технологій корекційно-розвивального навчання дітей із порушеннями зору дошкільного віку. Особливо актуальними виявилися проблеми надання якісного психолого-педагогічного супроводу та необхідної компенсаторно-корекційної допомоги цій категорії дітей у процесі розвитку особистості, життєвої компетентності, підготовки

їх до школи та інтеграції в середовище однолітків із нормальним зором. Необхідність розробки цих проблем зумовлюється активізацією в країні політики державної соціальної підтримки дітей-інвалідів, особливо у зв'язку з останніми заходами Державної цільової програми «Національний план дій із реалізації Конвенції про права інвалідів» на період до 2020 року.

Гуманізація змісту дошкільної освіти в Україні орієнтує на впровадження в практику особистісного підходу до розвитку дитини, на чому наголошується в усіх державних документах

5. Очікуваний результат проведеної роботи.

Після проведеного заняття компенсаторний ефект полягатиме не в покращенні зору у дітей (це медична проблема), а в тому, що у них, не зважаючи на зорову недостатність, сформуються адекватні уявлення про предмет вивчення, їхні поняття за ступенем узагальненості будуть знаходитися на рівні норми, у дітей будуть вироблені певні корекційні вміння.

Практикам та методистам важливо усвідомити, що педагогічна корекція спрямована на подолання вторинних відхилень у розвитку дітей, пов'язаних із вадами зору: недоліки сприймання, уявлень, мовлення, мислення, пам'яті, уяви, орієнтування в просторі, координації рухів, моторних функцій тощо. У результаті поступового подолання цих та інших вторинних недоліків у процесі навчальної й корекційної роботи досягається компенсаторний ефект. При цьому важливо знати, як визначити очікуваний ефект компенсації дефекту, якісний рівень проведеної корекційно-педагогічної роботи. Для цього варто запропонувати дітям різні види відтворюючої діяльності: розповісти, дати відповіді на запитання, показати частини будови на живій рослині, на малюнку, схемі, намалювати, виліпити тощо. Відповідно до результату цієї діяльності, від якості засвоєння вивченого матеріалу завдання змінюються. Важливо, щоб педагог виявив, наскільки органічно

сформовані поняття ввійшли в систему вже сформованих уявлень про довкілля.

Рекомендації названих вище прийомів корекційної роботи в науково-методичних посібниках допоможуть практикам успішно попередити і подолати у дітей вторинні недоліки зору за умови, якщо вони будуть використовуватись не фрагментарно, а комплексно і в системі.

Сьогодні дошкільна освіта недостатньо забезпечена науково-методичним апаратом допомоги практикам у корекції вторинних вад розвитку дітей із порушеннями зору, а саме: розвитку зорового сприймання та ранньої стимуляції вміння бачити, корекції порушень мовлення, розвитку дотику і дрібної моторики, орієнтування в просторі, соціально-побутового та зорово-просторового орієнтування, рухової сфери в цілому. Через це актуальним є не лише вивчення особливостей розвитку в дітей дошкільного віку стану сформованості названих сфер діяльності, а також навичок предметно-практичної та ігрової діяльності, визначення оптимальних умов їх корекції та розвитку на основі врахування зорових можливостей дітей. Важливо також розробити рекомендації для батьків з розвитку функціональних можливостей зору дитини.

На основі викладеного сформовано **основні концептуальні підходи** до удосконалення процесу корекційного навчання дітей дошкільного віку – періоду визрівання зорової системи дитини, які будуть розкрито в продовженні статті в наступному номері.

ЛІТЕРАТУРА

1. Земцова М. И. Пути компенсации слепоты / М. И.Земцова. – М. : Изд. АПН РСФСР, 1956. – 419 с.
2. Литвак А. Г. Тифлопсихология : учеб. пособие / А. Г. Литвак. – М. : Просвещение, 1985. – 208 с.
3. Леонтьев А. А. Язык, речь, речевая деятельность / А. А. Леонтьев. – М. : Наука, 1969. – 289 с.
4. Моргулис И. С. Методические рекомендации по организации коррекционно-воспитального процесса в дошкольных учреждениях для детей с патологией зрения / И. С. Моргулис, Т. П. Свиридюк, С. А. Покутнева. – К. : УТОС, 1977. – 69 с.
5. Синьова Е. П., Федоренко С. В. Тифлопедагогіка: підручник / Е. П. Синьова, С. В. Федоренко. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. – 325 с.
6. Солнцева Л. И. Развитие компенсаторных процессов у слепых детей дошкольного возраста / Л. И. Солнцева. – М. : Педагогика, 1980. – 192 с.
7. Тупоногов Б. К. Теоретические основы тифлопедагогтики / Б. К. Тупоногов. – М. : АПК и ПРО, 2001. – 68 с.

REFERENCES
(TRANSLATED AND transliterated)

1. Zemtsova M. I. Puti kompensatsii slepoty [The ways of compensation of blindness]. – Moscow : Izd. APN RSFSR, 1956. – 419 p.
2. Litvak A. G. Tiflopsikhologiya [Psychology of the blind]. – Moscow : Prosveshchenie, 1985. – 208 p.
3. Leontyev A. A. Yazyk, rech, rechevaya deyatel'nost' [Language, speech, speech activity]. – Moscow : Nauka, 1969. – 289 p.
4. Morgulis I. S., Sviridyuk T. P., Pokutneva S. A. Metodicheskie rekomendatsii po organizatsii korrektsionno-vospitatel'nogo protsesa v doshkolnykh uchrezhdeniy s patologiyey zreniya [Methodical manual of organization of correctional and educational process in the kindergartens for the children with visual impairments]. – Kyiv : UTOS, 1977. – 69 p.
5. Synova Ye. P., Fedorenko S. V. Tyflopedahohika [Methods of teaching the blind]. – Kyiv : NPU im. M. P. Drahomanova. – 2009. – 325 p.
6. Solntseva L. I. Razvitie kompensatornykh protsesov u slepykh detey doshkol'nogo vozrasta [Development of the compensatory processes of the blind preschool children]. – Moscow : Pedagogika, 1980. – 192 p.
7. Tuponogov B. K. Teoreticheskie osnovy tiflopedagogiki [The theoretical basis of the methods of teaching the blind]. – Moscow : APK i PRO. – 2001. – 68 p.